

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษา ปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาสรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล ตลอดจนข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณ
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณ ของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณ ที่มี สถานภาพการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานการศึกษา

1. ปัญหาการบริหารงานงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณ ของเทศบาลตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณ แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณของ เทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 114 คน และนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 คน จาก 30 เทศบาลเทศบาลละ 3 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน เป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมุติฐานโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One way ANOVA) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 90 คน พบว่า ผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล และหัวหน้ากองคลัง มีจำนวนเท่ากัน คือ ตำแหน่งละ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากันทั้ง 3 สถานภาพการดำรงตำแหน่ง

2. ปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารงบประมาณ และ ด้านการเตรียมงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการตรวจสอบงบประมาณ และ ด้านการอนุมัติงบประมาณ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแหล่งความแปรปรวนปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาล ตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณ ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะของผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณในการบริหารงบประมาณของเทศบาล ตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเป็นรายด้านที่มีค่าความถี่สูงสุด 2 ข้อแรกของแต่ละด้าน ดังนี้ ควรมีการศึกษาความต้องการที่แท้จริงของประชาชน เพื่อเตรียมงบประมาณแก้ปัญหา ควรมีการระดมความคิดเห็นทั้งฝ่ายสภา ฝ่ายบริหาร และพนักงานในการเตรียมงบประมาณ สมาชิกสภาเทศบาล ควรได้รับการอบรม เกี่ยวกับงบประมาณ เพื่อเป็นแนวทางในการอนุมัติงบประมาณ ควรอนุมัติงบประมาณให้ทันตามกำหนดที่ระเบียบ การใช้งบประมาณควรสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ควรมีการโอนงบประมาณบ่อย ๆ เพราะจะไม่สอดคล้องกับโครงการ

การตรวจสอบงบประมาณในการจัดซื้อ/จัดจ้างควรยึดตามกฎระเบียบ และเทศบัญญัติโดยเคร่งครัด และการตรวจสอบงบประมาณของคณะกรรมการควรกระทำอย่างโปร่งใสทุกขั้นตอน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณ ผู้ศึกษาได้นำผลการศึกษาที่พบมาอภิปรายผล ตามสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1. การจัดทำแผนงบประมาณไม่เป็นไปตามกำหนดเวลาในปฏิทิน โดยอาจมีความล่าช้า และบางแห่งมีการขยายเวลา แต่อยู่ในช่วงเวลาที่สามารถดำเนินการได้
2. การประสานงานด้านงบประมาณกับหน่วยงานต่างๆ ในองค์กรล่าช้าทำให้มีผลกระทบต่อการจัดเตรียมงบประมาณในบางช่วงเวลา
3. มีการขอแก้ไขงบประมาณก่อนการอนุมัติเป็นประจำ ทำให้บางครั้งมีความล่าช้าในการนำเข้าสู่การพิจารณาอนุมัติ
4. เกิดความขัดแย้งของฝ่ายบริหารและสภาเป็นบางครั้งในการเสนออนุมัติงบประมาณ แต่ไม่รุนแรงมากนัก
5. การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างยังไม่รอบคอบรัดกุมในบางครั้ง
6. การจัดทำรายงานรายรับ-รายจ่าย งบประมาณล่าช้า
7. คณะกรรมการตรวจสอบงบประมาณภายในมีประสบการณ์ไม่เพียงพอ ทำให้บางครั้งเกิดความล่าช้า
8. การจัดทำรายงานเพื่อตรวจสอบขาดรายละเอียดทำให้การตรวจสอบบางครั้งมีปัญหา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้สภาพปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยที่พบนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้ ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับผลการศึกษาของพระมหาสมคิด คำผิง (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา ปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอชุนันท์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอชุนันท์ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการเตรียมงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ การตรวจสอบงบประมาณ โดยรวมทุกปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับโกฟัสต์ สมสาร (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณของเทศบาลขนาดกลางในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปาน สอดคล้องกับเนตรณพิศ ไชยพิชิต (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยสภาพปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 4 ด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับพวงน้อย สัตโยภาส (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาถึงปัญหาการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสมาชิกสภาจังหวัดมีแนวโน้มที่จะหาวิธีการและแนวทางที่ทำให้พื้นที่เขตเลือกตั้งของตนเองได้รับการจัดสรรงบประมาณมากที่สุด โดยมีได้คำนึงถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่อื่น ๆ และมีได้คำนึงถึงหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณที่ได้ร่วมกับฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นแต่อย่างใด ไม่สอดคล้องกับสถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทยและกองวิชาการและแผนงานกรมการปกครอง (2539 : 75-76) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงาน ด้านการบริการการคลังและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ยังขาดฐานข้อมูลที่สมบูรณ์ในการประมาณการทำให้ไม่อาจคาดการณ์หรือพยากรณ์ในการบริหารจัดการได้ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การใช้จ่ายงบประมาณส่วนใหญ่เน้น โครงสร้างพื้นฐาน บางแห่งจัดทำร่างงบประมาณรายจ่ายล่าช้า เนื่องจากไม่เข้าใจกระบวนการจัดทำ เจ้าหน้าที่ที่ช่วยปฏิบัติงานยังขาดความแม่นยำในระเบียบเกี่ยวกับการเงิน การคลัง ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับแผนพัฒนาตำบล การจัดทำงบประมาณมีลักษณะเป็นเบี้ยหัวแตก และไม่สอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ ฝ่ายสิงาม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การปฏิบัติงานและปัญหาในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ตามความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า โดยรวมเห็นว่า การปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงานการเงินและการคลัง การบริหารงานโยธา ทุกด้านรวมอยู่ในระดับมาก

สมมุติฐานที่ 2 ผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณของเทศบาลตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณ ของเทศบาลตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณ โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณ ของเทศบาลตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า

1. เทศบาลตำบลทุกแห่งในจังหวัดร้อยเอ็ดปฏิบัติตามระเบียบงบประมาณเดียวกัน จึงมีแนวทางปฏิบัติที่เหมือนกัน
2. สภาพแวดล้อมด้านสังคมของจังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกัน ความต้องการของประชาชนคล้ายกัน ปัญหาการบริหารงบประมาณจึงมีลักษณะคล้ายกัน
3. ผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณเทศบาลตำบลได้ทราบปัญหาร่วมกันและมีวิธีแก้ปัญหาลักษณะเดียวกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่พบนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้ ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับผลการศึกษาของเกรียงศักดิ์ ฝ้ายสีงาม (2543 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของโกพัทธ์ สมสาร (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณของเทศบาลขนาดกลาง ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลที่มีระดับการศึกษาและสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันระหว่างคณะผู้บริหารและพนักงานเทศบาล โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับเนตรณพิศ ไชยพิชิต (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยสภาพปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลที่มีระดับการศึกษาและสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันต่อสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า บุคลากรของเทศบาลที่มีระดับการศึกษาและสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

- 1.1 ควรมีการศึกษาความต้องการที่แท้จริงของประชาชนเพื่อเตรียมงบประมาณแก้ปัญหา
- 1.2 สมาชิกสภาเทศบาลควรได้รับการอบรม เกี่ยวกับงบประมาณ เพื่อเป็นแนวทางในการอนุมัติงบประมาณ
- 1.3 การใช้งบประมาณควรสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง
- 1.4 การใช้งบประมาณควรสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ควรกำหนดนโยบายด้านงบประมาณให้ชัดเจนในแต่ละปี
- 1.5 ควรทบทวนการใช้งบประมาณในปีที่ผ่านมาให้ชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการใช้งบประมาณปีปัจจุบันให้เหมาะสม
- 1.6 ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจสมาชิกสภาเทศบาล เกี่ยวกับเทศบัญญัติงบประมาณเพื่อให้สามารถพิจารณางบประมาณ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.7 ควรหลีกเลี่ยงการขอแก้ไขงบประมาณก่อนการอนุมัติ
- 1.8 ควรตั้งงบประมาณรายจ่ายให้มีความสมดุลกับรายรับจริง
- 1.9 ควรให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณเพื่อความโปร่งใสในการใช้งบประมาณ
- 1.10 ควรเปิดเผยผลการตรวจสอบงบประมาณให้ประชาชนทราบ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป

เนื่องจากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการจัดเตรียมงบประมาณ และ ด้านการบริหารงบประมาณ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป จึงควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ การจัดเตรียมงบประมาณ และการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด